

iber:Camera

**orquesta filharmònica
de hèlsinki**

nelson goerner
piano

jukka-pekka saraste
director

rakhmàninov
sibelius

dilluns 11 de novembre de 2024, 20:00 h
l'auditori

FUNDACIÓ
VILA CASAS

**aquest programa
ha estat possible gràcies
al suport de la fundació vila casàs**

Francesc Domingo

De Sant Just a São Paulo

17.09.2024 — 19.01.2025

Espais Volart, Barcelona

Francesc Domingo. *Pagesa bretona*, 1925-1926 (detall).
Fotografia: Berta Tiana

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

serguéi rakhmàninov

(1873 - 1943)

concert per a piano núm. 3, en re menor, op. 30 (1909)

I. allegro ma non tanto

II. intermezzo: adagio

III. finale: alla breve

jean sibelius

(1865 - 1957)

simfonia núm. 2, en re major, op. 43 (1901-02)

I. allegretto

II. tempo andante, ma rubato

III. vivacissimo

IV. finale: allegro moderato

durada total del concert 110 minuts (entreacte inclòs)

Orquestra Filharmònica de Hèlsinki

L'Orquestra Filharmònica de Hèlsinki (HPO) és una de les orquestres simfòniques professionals més antigues dels països nòrdics. L'orquestra es va fundar el 1882 i va passar a ser administrada per la ciutat de Hèlsinki el 1914. L'HPO rep un total d'uns 100.000 espectadors l'any al Centre de Música de Hèlsinki i a l'estranger. L'orquestra ha evolucionat fins a convertir-se en un operador cada vegada més impressionant en l'escena internacional de la música clàssica, amb un so distintiu.

L'HPO compta amb un equip de direcció artística compost per tres membres: el director titular i artístic Jukka-Pekka Saraste, el director convidat principal i codirector artístic Pekka Kuusisto i el compositor resident Samy Moussa.

L'Orquestra Filharmònica de Hèlsinki ha estrenat la majoria de les composicions orquestrals de Jean Sibelius, i s'ha perfilat com una orquestra simfònica d'alt nivell que realitza gires pels escenaris de major renom internacional, grava obres premiades i encarrega i estrena obres de destacats compositors internacionals. L'orquestra és reconeguda per la seva forta inversió per arribar a diferents públics a través, per exemple, del projecte HPO Kids i dels seus propis concerts en línia HKO Screen.

L'orquestra actua regularment amb directors i artistes convidats de tot el món. Recentment, ha treballat amb, per exemple, el violinista Joshua Bell i Leila Josefowicz, el tenor Stuart Skelton, la contrabaixista Esperanza Spalding i els compositors Joe Hisaishi i Kaija Saariaho. Directors com Esa-Pekka Salonen, Nathalie Stutzmann, Osmo Vänskä, així com John Storgårds i Susanna Mälkki -tots dos anteriors directors titulars de l'orquestra- han pujat al podi del Centre Musical de Hèlsinki amb l'HPO.

Durant els seus 140 anys de funcionament, l'orquestra ha realitzat més de 100 reeixides gires per l'estranger. La primera gira, l'any 1900, va tenir com a destí l'Exposició Universal de París, i des d'aleshores ha realitzat gires per tots els continents. Com a part de la celebració del seu 140 aniversari, l'orquestra va ser convidada a actuar en prestigioses sales de concerts dels Estats Units: el Carnegie Hall de Nova York i el Washington Performing Arts / Kennedy Center de Washington D. C.

Obres dels compositors Jean Sibelius i Einojuhani Rautavaara han figurat en les aclamades gravacions realitzades per l'HPO. L'àlbum d'obres de Sibelius, amb la soprano Soile Isokoski i Leif Segerstam, va rebre el premi MIDEM Classical a Canes, i Towards the Horizon, àlbum que conté música de Rautavaara sota la batuta de John Storgårds, el premi Gramophone.

Nelson Goerner

Nelson Goerner és un dels millors pianistes clàssics del món. És elogiat per les seves interpretacions del més alt art i poesia, al mateix temps que posseeix una convicció estimulant i magistral.

Com recitalista, Goerner actua regularment en alguns dels escenaris més respectats del món i a la temporada 2024/25 actuarà al Théâtre des Champs-Élysées i a la Philharmonie de París; Wigmore Hall, Londres; Festival Internacional de Piano de La Roque d'Anthéron; Piano à Lyon; Klarafestival, Brussel·les; Cicle de Piano de la Fundació Scherzo a Madrid; Kumho Art Hall, Seül; i Hamarikyū Asahi Hall, Tòquio.

Goerner ha actuat amb moltes de les principals orquestres, com l'Orquestra de París, la Filharmònica de Los Angeles, la Deutsche Kammerphilharmonie, la Philharmonia, l'Orquestra Nacional d'Espanya i l'Orquestra del Teatre Mariinsky, i amb directors de la talla de Vladimir Ashkenazy, Sir Mark Elder, Philippe Herreweghe, Neme Järvi, Paavo Järvi, Jonathan Nott, Fabio Luisi, Vasily Petrenko i Esa-Pekka Salonen. Ha actuat en nombrosos festivals de prestigi, com el Festival de Salzburg, La Roque d'Anthéron, Piano aux Jacobins de Tolosa, La Grange de Meslay, Tsinandali, Festival Internacional d'Edimburg, Festival de Verbier, Schleswig-Holstein i els BBC Proms.

A la temporada 21/22, Goerner va ser Artista en Residència a Flagey, Brussel·les, i va inaugurar el festival Flagey Piano Days el 2022 amb una interpretació del Concert per a piano núm. 2 de Martucci amb la Filharmònica de Brussel·les. A la temporada 2024/25, actua amb la Royal Concertgebouw Orchestra, NHK Symphony Orchestra, Orchestre Philharmonique de Radio France, Dallas Symphony Orchestra, i de gira per Espanya amb l'Orquestra Filharmònica de Hèlsinki.

Com a músic de cambra, col·labora regularment amb Martha Argerich, Renaud Capuçon, Sol Gabetta, Gary Hoffman, i Tedi Papavrami. La temporada 24/25, Goerner actua per Europa amb un nou trio amb Ning Feng i Edgar Moreau.

Goerner manté una estreta relació amb el Mozarteum Argentí de Buenos Aires i gaudeix d'una llarga associació amb l'Institut Chopin de Varsòvia, amb el qual va publicar diversos àlbums de repertori inusual en el propi segell discogràfic de l'Institut amb diversos premis Diapason d'Or. Més recentment, va rebre aquest prestigiós premi pel seu últim llançament el 2019, que inclou obres de Godowski i Paderewski, incloses les monumentals Variacions i Fuga op.23 d'aquest últim.

Goerner grava principalment per a Alpha Classics i la seva discografia inclou obres de Liszt, Albéniz, Chopin, Beethoven, Brahms, Debussy, Schumann, Fauré i Franck. Entre els seus guardons figuren l'elecció de France Musique pel seu àlbum més recent de Liszt el 2024; l'elecció de l'Editor de Gramophone pel seu Brahms, Diapason d'Or de l'Any per la seva gravació de Debussy; Gravació del Mes de la BBC Music Magazine pel seu àlbum d'obres de Schumann; Choc de Classica i Diapason d'Or pel seu àlbum de Preludis de Chopin; a més de la rotunda aclamació de la crítica per la seva gravació de la Sonata Hammerklavier op. 106 de Beethoven. Ha estat guardonat amb el Premi "Gloria Artis", la distinció cultural més important de Polònia, i també ha rebut el Premi Konex de Platí de la Fundació Konex de Buenos Aires en 2019.

Goerner va néixer a San Pedro, l'Argentina, el 1969. Després d'estudiar amb Jorge Garrubba, Juan Carlos Arabian i Carmen Scalcione, va obtenir el Primer Premi al Concurs Franz Liszt de Buenos Aires el 1986. Això li va valer una beca per a treballar amb María Tipo al Conservatori de Ginebra, i el 1990 va guanyar el Primer Premi del Concurs de Ginebra.

Nelson Goerner viu a Suïssa amb la seva dona i el seu fill. És un orgullós i actiu col·laborador de l'organització humanitària Ammala.

Jukka-Pekka Saraste

Jukka-Pekka Saraste s'ha consolidat com un dels directors d'orquestra més destacats de la seva generació, demostrant una notable profunditat i integritat musical. Nascut a Heinola (Finlàndia), va començar la seva carrera com a violinista abans de formar-se com a director d'orquestra amb Jorma Panula a l'Acadèmia Sibelius de Hèlsinki. Artista de versatilitat i amplitud excepcionals i reconegut pel seu enfocament objectiu, sent una afinitat especial amb el so i l'estil de la música del Romanticisme tardà. Manté una connexió particularment forta amb les obres de Bruckner, Xostakóvitx, Stravinski i Sibelius, i és internacionalment cèlebre per les seves interpretacions de Mahler.

Des de setembre de 2023, Saraste és director titular i artístic de l'Orquestra Filharmònica de Hèlsinki. De 2010 a 2019, va ser Director Titular de l'Orquestra Simfònica de la WDR de Colònia. De 2006 a 2013, Jukka-Pekka va ser Director Titular de l'Orquestra Filharmònica d'Oslo, on ara és Director Llorejat i va fundar l'Orquestra de Cambra de Finlàndia, de la qual continua sent Assessor Artístic.

Els seus compromisos com a director convidat l'han portat a actuar amb les principals orquestres del món, com l'Orquestra Filharmònica de Londres, la Gewandhausorchester de Leipzig, la Staatskapelle de Dresden, la Simfònica de la Ràdio de Baviera, la Reial Orquestra del Concertgebouw, l'Orquestra Simfònica de l'NHK, o l'Orquestra de París. A Amèrica del Nord, ha dirigit l'Orquestra de Cleveland, la Simfònica

de Boston, de Chicago, la de San Francisco i la Filharmònica de Nova York, entre altres. En els darrers anys, Jukka-Pekka ha desenvolupat un fort perfil operístic i ha assolit grans èxits al Theater an der Wien amb una nova producció d'Elías de Mendelssohn, així com amb Die tote Stadt de Korngold a l'Òpera Nacional de Finlàndia. A l'Òpera Estatal de Baviera, a Munic, va dirigir un nou muntatge de Lear, de Reimann.

Per a Jukka-Pekka Saraste és molt important orientar els joves músics al principi de la seva carrera. És membre fundador de la Fundació LEAD! Foundation, que ofereix programes de tutoria per a joves directors i líders de secció d'orquestra. El 2020, va crear el Festival d'Estiu de Fiskars, amb la finalitat de fer costat a la pròxima generació de joves músics.

Jukka-Pekka Saraste ha rebut la Medalla Pro Finlàndia, la Medalla Sibelius, el Premi Estatal de Música de Finlàndia i, més recentment, la insígnia de Comanador de l'Orde del Lleó de Finlàndia.

Tan a prop i tan lluny

Encara que fills tardans del Romanticisme, Seguéi Rakhmàninov (1873-1943) i Jean Sibelius (1865-1957) es troben emparentats pel seu comú afany a vehicular la vivència de la natura en un continuïum que apunta cap a un infinit interioritzat en la forma del subjecte modern, les esquerdes del qual afloraran impenitentment amb el canvi de segle. Tan a prop i tan lluny, els seus països d'origen -Rússia i Finlàndia- contrasten així mateix pels respectius avatars en l'àmbit de la política, que constitueixen el teló de fons de la creació artística.

El Concert per a piano núm. 3, en re menor, op. 30, va ser compost per Rakhmàninov l'estiu de 1909, en el context del primer tour pels Estats Units. Si bé quan va deixar la seva casa rural d'Ivanovka la partitura es trobava bàsicament conclosa, només va començar a practicar-la -amb el focus a la part solista, rol que ell mateix assumiria- durant la travessia de l'Atlàntic, fent servir el malmès piano que estava a la seva disposició. El concert, que guarda un aire de família amb el seu predecessor, s'inicia in medias res; com si des de sempre estigués sonant la declamació motívica que, amb un batent que bressola l'oient, coneixerà un desenvolupament virtuós entre l'orquestra, en un exercici de polifonia amable. El calat indissimuladament melòdic del concert -celebrat per la seva respiració àmplia i un punt nostàlgica, com la brisa d'un

estiu remot que s'obstina a retornar- conviu amb l'esforç protagonista del piano, fil conductor de la composició que Gustav Mahler dirigiria al capdavant de la Filharmònica de Nova York, després d'haver-la estudiat amb un grau de detall que sorprengué el compositor.

El concert de Rakhmàninov evidencia una evolució dels materials en cada un dels tres moviments. Com si fossin panells d'un tríptic en transformació, representen episodis amb una narrativa pròpia, vertebrats al voltant del piano i amb un vol simfònic que per la seva intensitat emocional remet a les creacions orquestrals de Txaikovski.

L'exploració de registres afectius és així mateix característica del simfonisme de Jean Sibelius, íntimament vinculats -en el seu cas, amb mitjans diferents- a la naturalesa nòrdica. Erigit en "compositor nacional" -una reivindicació de la identitat que cal entendre en el marc de la russificació viscuda durant les dues primeres dècades de segle XX- en algunes de les seves obres opta per transcendir credos i aprofundir en allò immanent, com per certificar la pertinença a l'element natural. És el cas de la Simfonia núm. 2, en re major, op. 43, creada entre 1901 i 1902: masses de so irrompen i desapareixen, habilitant l'espai de les vibracions subtils del medi circumdant amb què l'oient connecta amb si mateix, se sent escoltant. Una exploració realitzada amb llenguatge també tardoromàntic, obert a les impressions

de la natura però sense jugar la carta de la mimesi ni, per tant, abusar dels efectes de l'evocació sonora. Aquí possiblement rau l'aspecte misteriós i fascinant de l'obra.

Creada en quatre moviments de factura ortodoxa, l'estrena de la simfonia va tenir lloc el 8 de març del 1902 sota la direcció del mateix compositor. Com a admirador de Bruckner i Txaikovski que era des dels seus temps d'estudiant a Berlín, Sibelius aposta per la intensitat de l'expressió, tot i evitar l'exageració emocional i l'excés de retoricisme. El control de les dinàmiques confereixen al primer moviment una sensació d'energia creixent o en recés, corresponent a la doble naturalesa de la physis: visible, en cridanera expansió, o infinitesimal, palpitant malgrat tot. L'originalitat en l'ús d'instruments de fusta, enfrontats a la secció de cordes, contribueix amb l'aspecte orgànic del conjunt de la creació, coronat pel toc celebratiu dels metalls. Funciona com a explicació genètica de les fluctuacions -l'ondulació creadora de vida- en una evolució que sembla imprevisible malgrat la forma sonata del primer moviment.

Jacobo Zabalo, Doctor en Humanitats

la temporada ibercamera agraeix el suport de: _____

amb el suport de

mitjans col·laboradors

amb la col·laboració de

RICARDO BOFILL
TALLER DE ARQUITECTURA

telinformática*
Soluciones Integrales

ibercamera col·labora amb

apropa
cultura
una porta
a la inclusió

#QUADERN
CULTURA

col·labora amb nosaltres

Si voleu col·laborar amb nosaltres i conèixer els nostres programes de patrocini, contacteu amb ibercamera@ibercamera.com

segueix-nos

organitza

Temporada Ibercamera, SAU

Ibercamera és una empresa de:

GRUPCAMERA

Av. Diagonal 467, 1er 2a B - 08036 Barcelona

www.ibercamera.com

ibercamera@ibercamera.com

T. 93 317 90 50

Edició: Ibercamera, SAU

Imatge gràfica: Enric Satué

Disseny gràfic: Estudi Neus Pacheco

VANGUARDISTA

1. (m. i f.) Persona que va per davant.
Que s'emociona amb la música clàssica.
Subscriber de La Vanguardia.

Orgullosos dels nostres més de **150.000 subscribers**,
que estimen la cultura i vibren amb cada representació musical.

Suma't a

LA VANGUARDIA

iber:Camera

proper concert

22/01/2025 – 20:00 h / palau de la música

cappella andrea barca sir andrés schiff, piano i direcció

bach, concert de brandenburg núm. 5
mozart, concert per a piano núm. 25
bach, triple concert en la menor
mozart, concert per a piano núm. 24

t. 93 317 90 50

www.ibercamera.com